National Library of Sweden

Organisation	Kungliga biblioteket
Handläggare	Cecilia Ranemo
Datum	2019-11-20
Dnr.	KB 2019-726

Remissvar på Styrkraft för funktionshinderpolitiken

Kungliga biblioteket, KB, tackar för inbjudan att ge synpunkter på SOU 2019:23.

Förslaget till förordningsförändring för KB avseende 3 a § är välkommet. Då biblioteksområdet spänner över flera samhällsområden behövs dock ytterligare beredning.

1. Ansvarsfördelningen mellan de olika samhällsområdena

I Styrkraft för funktionshinderpolitiken har myndighetsansvaret delats in i sju samhällsområden. Biblioteksområdet fördelar sig på flera departementsområden, till exempel Kulturdepartementet, Utbildningsdepartementet och Socialdepartementet. KB är också statistikansvarig myndighet för en del av Sveriges officiella statistik, vilket berör Finansdepartementets ansvarsområde.

KB:s uppdrag inom det allmänna biblioteksväsendet berör främst de offentligt finansierade biblioteken, enligt bibliotekslagen. De olika huvudmannaskapen för de offentligt finansierade biblioteken gör att biblioteksområdet är tvärsektoriellt, fördelat enligt följande:

Det allmänna biblioteksväsendet fördelat på de i utredningen föreslagna samhällsområdena

Huvudmanna-skap	Utbildning och livslångt lärande, forskning	Kultur	Hälso- och sjukvård samt tandvård
Kommunal	Skolbibliotek på grundskola och gymnasium Bibliotek inom vuxenutbildningen Museibibliotek	Folkbibliotek	Allmänna sjukhusbibliotek
Region/ landsting	Folkhögskolebibliotek Museibibliotek Gymnasiebibliotek		Sjukhusbibliotek, allmänna och medicinska fackbibliotek
Stat	Universitets- och högskolebibliotek Specialbibliotek Myndighetsbibliotek Museibibliotek Nationalbibliotek		Medicinska fackbibliotek på universitet och högskolor
Privat	Skolbibliotek på grundskola och gymnasium, skolpeng Stiftelseägda högskolebibliotek med statsbidrag		
Antal	**Ca 1 044**	**Ca 1 109**	**Ca 70**

Statens kulturråd är föreslaget att få samordnande uppdrag inom samhällsområdet Kultur. Myndigheten för kulturanalys har till uppgift att inom ramen för sin verksamhet bedöma utvecklingen gällande tillgänglighet inom kulturområdet *och underförstått också de biblioteksverksamheter som ingår däri*, varför KB uppfattar att det inte kommer att ligga på vårt ansvarsområde att göra uppföljningar av tillgängligheten på biblioteken inom kulturområdet (folkbibliotek och vissa museibibliotek).

Skolverket är föreslaget att få samordnande uppdrag inom samhällsområdet Utbildning och livslångt lärande. Området inbegriper barn-, ungdoms- och vuxenutbildning, folkbildning, yrkeshögskoleutbildning samt högskole- och universitetsutbildning och *underförstått också de biblioteksverksamheter som ingår däri*. Skolinspektionen ska ha ett särskilt utpekat ansvar för att bidra till

Kungliga biblioteket Dnr. KB 2019-726

uppföljning inom området utifrån tillsynens iakttagelser. KB uppfattar dessa skrivningar som att det inte kommer att ligga på vårt ansvarsområde att göra uppföljningar av tillgängligheten inom utbildningsområdet (skol- och gymnasiebibliotek, universitets- och högskolebibliotek, vuxenutbildningsbibliotek).

KB finns dock inte omnämnt under samhällsområde Utbildning och livslångt lärande i förslaget och är därför inte en självskriven myndighet som deltar i framtagande av genomförandeplan och förslag till indikatorer för uppföljning. Detta trots att KB är den myndighet som har i uppdrag att samordna och samverka de offentligt finansierade utbildningsbiblioteken, skolbibliotek, universitets- och högskolebibliotek och bibliotek inom vuxenutbildningen.

Vi ser att denna otydlighet kan leda till oklarheter kring insatser för att öka tillgängligheten inom speciellt skolbiblioteksområdet men även de andra formerna av utbildningsbibliotek, vilket vore synd.

Sveriges officiella statistik om skolbibliotek som KB årligen tar fram visar på stora brister inom skolbiblioteksområdet.[1] En annan kartläggning som KB genomfört[2] bland de, minst halvtidsbemannade, svenska skolbiblioteken visade på att 37 procent av skolbiblioteken saknar eget bestånd av anpassade medier, 16 procent saknar talbokstillstånd, 36 procent gör inte särskilda insatser för elever med läsnedsättning, 42 procent laddar inte ned och lånar ut talböcker från MTM Legimus och 18 procent av skolbiblioteken registrerar heller inte eleverna för egennedladdning från Legimus.

Eftersom biblioteksområdet spänner över flera av de samhällsområden som utredningen tar upp är det KB:s mening att förslaget bereds ytterligare med hänsyn till bibliotekssektorns komplexitet. Ett särskilt uppdrag inom biblioteksområdet för uppföljning och informationsinsatser kring funktionshinderpolitiken behöver spänna över flera av de föreslagna samhällsområdena om bibliotekslagens skrivning att biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla, ska kunna uppnås.

[1] Bibliotek 2018, Kungliga biblioteket
[2] Skolbibliotek som pedagogisk resurs, Kungliga biblioteket

Kungliga biblioteket Dnr. KB 2019-726

2. Medelstilldelning för samhällsområdet Utbildning och livslångt lärande

KB lyder under Utbildningsdepartementet, anslagsområde 16, men erhåller också vissa medel från anslagsområde 17, Kultur, för att ha nationell överblick och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet samt ansvara för Sveriges officiella bibliotheksstatistik.

I förordningen om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderpolitiken SFS 2001:526 som täcks av KB:s ramanslag avses den egna myndighetens tillgänglighet och inte hela det nationella genomförandeansvar som föreslås i utredningen.

KB förordar ytterligare beredning för att klargöra medelstilldelningen vid ett eventuellt utökat uppdrag.

Beslut i detta ärende har fattats av biträdande riksbibliotekarie Lars Ilshammar efter föredragning av Philippa Andreasson och Cecilia Ranemo.

Lars Ilshammar
Biträdande riksbibliotekarie

Philippa Andreasson
Enhetschef

Kungliga biblioteket Dnr. KB 2019-726